

Bosna: Gnev zbog hapšenja hrvatskih politicara

Author: [Nerma Jelacic](#)

Kolege pritvorenih politicara tvrde kako su hapšenja pokusaj podrivanja položaja Hrvata u Bosni.

Hrvatski politicari iz Bosne energično su osudili hapšenje trojice njihovih kolega kao napad na prava etničkih Hrvata u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Snage Ministarstva unutrašnjih poslova su 23. januara, uz pomoć SFOR-a, privede Antu Jelavicu, Miroslava Rupčicu i Miroslava Prču. Dva dana kasnije zatvoreni su u zatvoru Kula u Republici Srpskoj, RS, gde će ostati do konačne odluke tuzilastva.

Protiv njih su podnete krivične prijave zbog pronevere finansijskih sredstava iz "Hercegovačke banke", koja je nekada bila tesno povezana sa tvrdokornim hrvatskim nacionalistima. Osumnjičeni su, također, za "delovanje protiv Dejtonskog mirovnog ugovora iz 1995. godine", kojim su okončana neprijateljstva u Bosni.

U saopštenju za štampu, sva trojica kategorički negiraju bilo kakvu umesanost u proneveru novca preko pomenute banke. Zvaničnici Hrvatske demokratske zajednice, HDZ, tvrde da su hapšenja predstavljala nameran pokusaj provokacije lokalnih Hrvata ne bi li oni "iracionalno odreagovali".

Jelavic je bio bivši predsednik HDZ-a, ali i predsednik Bosne i Hercegovine. Miroslav Prce je bivši general u vojsci bosanskih Hrvata, a Rupčic je bio direktor preduzeća "Hercegovina osiguranje".

Sva trojica su osnivači "Hercegovačke banke" za koju istražitelji Kancelarije visokog predstavnika u Bosni, OHR, tvrde da je prelivala novac u kase hrvatskih nacionalista koji su se zalagali za izdvajanje njihove etničke zajednice iz Federacije BiH.

Mada nije bilo naznaka da bi hapšenja mogla dovesti do javnih nemira, zvaničnici HDZ-a su nastavili sa svojim barazom prituzbi tvrdeći da je procedura pritvaranja ovih osoba bila prepuna neregularnosti.

Rekli su da lokalna policija u hercegovačko-neretvanskom kantonu, gde su optuženi ziveli, nije čak bila ni obavestena o akciji hapšenja mada je takva obaveza propisana zakonom.

Dragan Covic, hrvatski član predsedništva Federacije BiH, i Niko Lozancic, predsednik Federacije i Barisa Colak, predsednik HDZ-a, rekli su da hapšenja pokazuju kako Hrvati "ne treba da imaju poverenja u nezavisnost pravosuđa i profesionalizam policije."

Ova hapšenja predstavljaju "jasno upozorenje hrvatskoj populaciji u Mostaru i citavoj Bosni i Hercegovini" da tri konstitutivna naroda u ovoj zemlji nemaju isti tretman.

Zvaničnici HDZ-a u Mostaru rekli su za IWPR: "Neke frakcije žele da pretvore Bosnu u zemlju mrznje i straha. Mi želimo da iskoristimo ovu mogućnost da kažemo hrvatskom narodu kako smo svesni ovih scenarija, te da nismo zastrašeni njihovim kukavickim metodama."

Hrvatsko kulturno društvo "Napredak" iz Mostara hapsenja je opisalo kao "brutalna" navodeći da je visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni Peder Esdaun "direktno umesan".

Cini se, međutim, da su se političari uzalud nadali da bi njihov orkestrirani niz protesta mogao da navede običan svet na ulične proteste.

Hrvati koje smo pitali za mišljenje na mostarskim ulicama pokazali su ravnodušnost prema policijskoj akciji hapsenja. "Lopov je lopov, kakva god da mu je nacionalnost", rekla je jedna žena komentarisuci optužbu.

"Kada se povuku paralele između osumnjčenih kriminalaca i citave nacije, to samo može šteti Hrvatima u Bosni."

Jedan drugi mostarski Hrvat rekao je novinaru IWPR-a: "Reklo bi se da se naši politički predstavnici plaše Jelavića i ostalih. Upravo ih zbog toga lokalna policija nije hapsila, već je taj posao ostavila policiji Federacije i SFOR-u."

Prigušena reakcija javnosti na hapsenja ukazuje da mnogi Hrvati povlače jasnu liniju razgraničenja između hapsenja po osnovu optužbi za korupciju i hapsenja povezanih sa ratnim zločinima tokom sukoba od 1992. do 1995. godine, koje su znatno kontroverznije, te mogu dovesti do zlostojkih reakcija.

Tvrđokorni hrvatski političari iz Bosne dugo su pokušavali da za svoje političke ciljeve iskoriste frustracije njihove etničke zajednice zbog Dejtonskog mirovnog sporazuma iz 1995. godine, kojim je Bosna podijeljena u srpski entitet - Republiku Srpsku, i Federaciju Bosne i Hercegovine.

Smatrajući da su uskraceni za treći, prevažno hrvatski, entitet, hrvatski nacionalisti su izazvali nemire u Mostaru 2001. godine u pokušaju da putem snaznih pritisaka izdejsvuju uspostavljanje hrvatskog entiteta u Bosni.

Optužujući ga da je bio glavni kolovodja, tadašnji visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni Wolfgang Petric uklonio je Jelavića iz predsjedništva, ali i iz političkog vrha HDZ-a, zabranivši mu aktivno bavljenje politikom.

Mesec dana kasnije, trupe SFOR-a preuzele su kontrolu nad "Hercegovačkom bankom" kako bi se presekla finansijska podrška koju je ova banka pružala hrvatskim nacionalistima. Potom je postavljen međunarodni supervizor.

Potonja istraga je ukazala na činjenicu da je donacija hrvatske vlade u visini od 175 miliona američkih dolara namenjena demobilizaciji bosanskih Hrvata i pružanju pomoći ratnim vojnim invalidima zloupotrebljena, te da je veći deo novca preko "Hercegovačke banke" prosledjen bosanskom ogranku HDZ-a.

Bosanski antikorupcionaski istražitelji su 2003. godine pokrenuli istragu o umesanim Jelavićem, Prceom i Rupčićem i njihovim vezama sa "Hercegovačkom bankom". Na osnovu rezultata te istrage, tužilaštvo je odlučilo da privede Jelavića, Prceu i Rupčića, što je kulminiralo nedavnim hapsenjima.

Kancelarija visokog predstavnika, OHR, odbacila je postojanje bilo kakve veze između hapsenja i saopštavanja već dugo odlagane odluke o statusu Mostara, koji je podijeljen još od ratnih godina na zapadni deo pod hrvatskom upravom i istočni bosnjački deo.

OHR je 28. januara konacno nalozio spajanje nekoliko odvojenih opstina u jedinstvenu gradsku celinu. Pri tome se Kancelarija visokog predstavnika obavezuje da nece dopustiti da to ide na stetu bilo koje etnicke zajednice u gradu.

Nerma Jelacic je menadzer IWPR projekta u Sarajevu, a Maria Vlaho je na stazu u Londonu.

Location: Bosnia and
Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/bosna-gnev-zbog-hapsenja-hrvatskih-politicara>